

HVEM HAR DEFINITIONSMAGTEN?

Diagnosticering af ordblindhed

Anette Høj Madsen, Læsekonsulent i PPR Hedensted
Master i læse- og skriveidaktik

Munkebjergkonferencen fredag d. 22. november 2019

Indhold

❑ **Anvendelsen af Ordblindetesten**

- Kan man altid være sikker på, at en elev er ordblind, når eleven havner i den røde kategori?
- Kan man altid være sikker på, at eleven *ikke* er ordblind, når eleven havner i den gule kategori?

❑ **Ordblindetestens særlige status**

- Hvilken betydning har det i praksis?

Case: Tobias, elev i 7. klasse

Case: Jonas, elev i 5. klasse

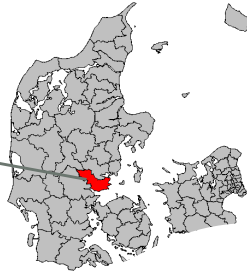
Anette Høj Madsen - anette.madsen@hedensted.dk 3

Præsentation af mig selv

Før 2012

÷ Ordblindhed

- ✓ Læse-skrivevanskeligheder
- ✓ Afkodningsvanskeligheder

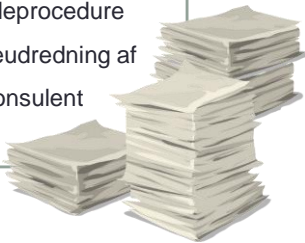

Læsekonsulent i Hedensted kommune

2012

- ✓ Ordblindprocedure
- ✓ Ordblindudredning af læsekonsulent

2015

Så kom Ordblindetesten

Anette Høj Madsen - anette.madsen@hedensted.dk 4

Arbejdsområder Aktuelt Ministeriet

Forside / Læring og læringsmiljø / Specialundervisning

Ordblindetesten - en national ordblindetest DEL

Ordblindetesten kan udpege elever med ordblindhed fra marts 3. klasse og op i grundskolen, på ungdomsuddannelser, videregående uddannelser samt voksenuddannelser.

?

Giver Ordblindetesten altid en **sikker og ensartet** identifikation af ordblindhed?

Ordblindetesten kan være med til at sikre, at ordblinde personer får mere smidige overgange mellem uddannelser og uddannelsesniveauer.

Bruges kun af fagpersoner

Ordblindetesten kan kun anvendes af fagpersoner med viden om læsning og læsevanskeligheder, som samtidig har fået en grundig indføring i, hvordan testen

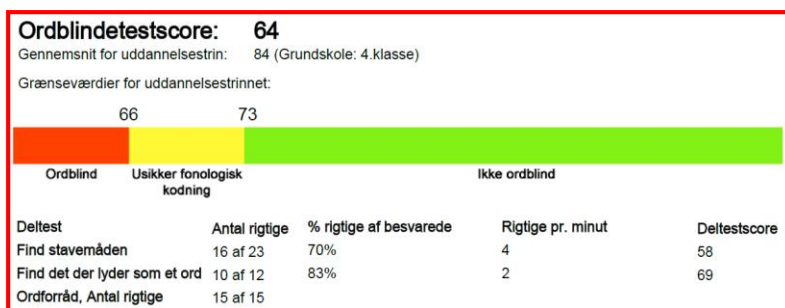
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

[Send e-mail](#)

+45 33 92 57 58

Ordblindetestens resultat

- Kan vi altid være sikker på det vi ser?

- Et rødt resultat i ordblindetesten er **ikke** i sig selv **en garanti** for, at eleven er ordblind.
- Resultatets **gyldighed** er afhængig af den faglige vurdering, som foretages af den testansvarlige.

- Elever kan have i den **røde kategori** uden at være ordblinde, og elever kan have i **den gule kategori** og være ordblinde.

'Falske' røde elever

Ordblindhed (dysleksi) er store vanskeligheder med at lære at læse og skrive, som beror på vanskeligheder med at forbinde bogstaver og bogstavfølger med sproglyde og lydfølger.

[Center for Læseforskning](#)

'Falske' røde elever kan være elever, som ikke har modtaget tilstrækkelig kvalificeret undervisning.

Ikke fejl hos testen, men fortolkningen af testen

Hvornår er undervisningen tilstrækkelig kvalificeret?

Vurdering af undervisningen

Vi ved: At tidlige målrettede indsatser kan reducere antallet af svage læsere (Elbro & Petersen, 2004).

- Bygger undervisningen på et grundigt kendskab til **elevens forudsætninger** i forhold til det rigtige **indhold** og det rigtige **niveau**?
- Har undervisningen **tilstrækkelig intensitet**, så eleven får rig mulighed for at øve sig og huske det indlærte?

- Er **organiseringen** af undervisningen tilpasset den enkelte elevs behov?
- Fremmer undervisningen elevens **motivation** for at lære ved at vise synlige tegn på succes?
- Har **underviseren** tilstrækkelige faglige kvalifikationer?

Vurdering af undervisningen

Vi ved: At tidlige målrettede indsatser kan reducere antallet af svage læsere (Elbro & Petersen, 2004).

• Bygge
forud

• Har
mulig

En elev kan godt være ordblind og samtidig være udsat for utilstrækkelig undervisning

- Fremmer undervisningen elevens **motivation** for at lære ved at vise synlige tegn på succes?
- Har **underviseren** tilstrækkelig faglige kvalifikationer?

Spørgsmål til salen

Har du mødt elever, som blev testet røde i Ordblindetesten, men hvor du tænker, at de ikke var ordblinde? Hvorfor?

Hvornår, synes du, at undervisningen er tilstrækkelig kvalificeret?

Case: Tobias i slutningen af 7. klasse

- Undgår og udsætter opgaver med læsning
- Læser langsomt og får ikke alt med i teksten
- Svært ved at stave
- IL-ungdom, kategori III = ufuldstændig automatisering/let dysleksi

Ordblindetestscore: 78

Gennemsnit for uddannelsestrin: 95 (Grundskole: 7.klasse)

Grænseværdier for uddannelsestrinnet:

77

84

Dølest	Antal rigtige	% rigtige af besvarede	Rigtige pr. minut	Dølestscore
Find stavemåden	28 af 40	70%	6	72
Find det der lyder som et ord	31 af 44	70%	5	83
Ordfornåd, Antal rigtige	15 af 15			

Elever med sammensatte vanskeligheder - når noget optræder samtidigt...

Ordblindetesten er ikke afprøvet på elever med blandede vanskeligheder, hvor der er usikkerhed for, om læsevanskelighederne rent faktisk er det primære problemområde. Det kan dreje sig om elever med syn- eller hørenedsættelser eller elever, der har diagnosen ADHD eller en kognitiv funktionsnedsættelse.

Vejledningen til Ordblindetesten s. 6

- Rigtigt svært i praksis
- Hvis man ikke har et grundigt kendskab til eleven, kan eleven blive ordblind uden at være det.

Derfor må
Ordblindetesten
aldrig stå alene
og aldrig være
det første vi gør.

Procedure i Hedensted kommune

Ordblindetesten skal anvendes som beskrevet i vejledningen og må kun godkendes, hvis testningen er forløbet som beskrevet heri. Ordblindetesten tages først i anvendelse, når man har:

- Kendskab til de særlig tilrettelagte forløb, der har været iværksat for at afhjælpe vanskelighederne og med hvilken effekt. Det kan fx være oplysninger fra elevplanen eller de individuelle handleplaner, der har været lavet igennem skoleforløbet.
- Kendskab til de skriftsproglige kompetencer eleven allerede er i besiddelse af fx elevens evne til at samtale om tekster.
- Kendskab til elevens læse- og staveudvikling gennem de test, der har været anvendt, både klasseset og individuelle test. Testene skal kunne vise, hvor eleven befinder sig i sin nuværende læse- og staveudvikling og ikke blot vise, hvad eleven ikke kan.
- Kendskab til relevante oplysninger fra forældrene som fx den sproglige udvikling fra førskolealderen og ordblindhed i familien.

[Ordblindprocedure i Hedensted kommune s. 6](#)

Case: Jonas 4. klasse

Tidlig indsats – læringsmiljø i skolen

Har tidligt modtaget ekstra støtte og undervisning, fordi han havde svært ved at lære bogstaverne og svært ved at lære at læse.

Går i en velfungerende klasse med dygtige lærere.

En skole med stort fokus på tidlig indsats.

Familiær disposition - Arv

Ordblindhed i familien. Mor er ordblind.

Hjemmet - miljø

Har forældre der bakker op og laver lektier.

"ingen kære mor" – der skal knokles

Personligt

Kvik dreng med et stort ordforråd og almen viden.

Udadvendt og har gode kammerater.

Er begyndt at blive nederlagspræget.

Anette Høj Madsen - anette.madsen@hedensted.dk 15

Jonas' testresultater

Skønlitterær tekst: Peter Lix 10	
Lytteforståelse	God
Forforståelse	God
Afkodning, Højtlesning	78% rigtige 7,6 ord/10 sek. Kategori: VIII
Forståelse af højt læst tekst	Nogenlunde
Læseindstilling, meddigtning	Aktiv – kommer med relevante forslag
Forståelse af stille læst tekst	God (læses højt af prøvetager)
Helhedsforståelse	God indsigt
Ordlæsning af rigtige ord fra teksten	63% rigtige 4 ord/10 sek.

Ingen problemer i de sproglige prøver eller i hukommelsesprøverne – kun i de fonologiske prøver

Elbros ordlister	Jonas 4. klasse	Standard 2.-3. klasse
Rigtige ord	23,5 ord/minut 70% rigtige ord	54,5 ord/minut 89,2% rigtige ord
Vrøleord	15,5 ord/minut 48% rigtige ord	37,5 ord/minut 86% rigtige ord

Anette Høj Madsen - anette.madsen@hedensted.dk 16

Kan I se elefanten?

... eller ser I kun Ordblindetesten fra ministeriet?

Ordblind på trods af et gult resultat

- Hvor lang tid er han ordblind?
- Vil andre fagfolk anerkende ordblindediagnosen?
- Hvad betyder det for Jonas at opfatte sig selv som ordblind?

Ordblindetest score: 67

Grænseværdi for uddannelsesstrin: 84 (Grundskole: 4.klasse)

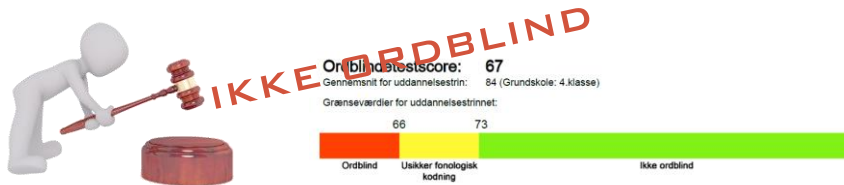
Grænseværdier for uddannelsesstrinnet:
66 73

Ordblind Usikker fonologisk kodning Ikke ordblind

Ikke Ordblind pga. det gule resultat

- Hvilken værdi har de andre test og historikken?
- Hvad betyder det for Jonas?
- Hvem har definitionsmagten?

Spørgsmål til salen

Hvad tænker du?
Kan elever i det gule felt være ordblinde?

Budskab

- Ordblindetesten sikrer IKKE en ensartet diagnosticering af ordblindhed.
- Et rødt resultat i ordblindetesten er ikke i sig selv en garanti for, at eleven er ordblind.
- Grænseværdierne er politisk bestemte.
- Ordblindhed er ikke en "enten-eller" kategori, derfor kan vi ikke kategorisk udelukke ordblindhed i den gule kategori.
- Ordblindetesten er et godt testredskab, men er en test som alle andre tests. Den kan aldrig stå alene, men skal indgå i en helhedsvurdering.
- **Skoler og kommuner skal holde kvalitetsfanen højt og tage definitionsmagten tilbage!**

